

היום נלמד בעזרת ה':

עירובין דף יח

בארות ובורות: כל ההיתר שהתירו חכמים לעשות פסים לביראות – משום עולי רגלים שזקוקים להשקות את המתם מן הבארות העומדות ברה"ר ואינם יכולים לעשות זאת בלי מחיצות כיון שהבארות נחשבות לרה"י.

חנניה סובר שחכמים התיירו לעשות כן דווקא בבארות מים הנובעים מעצמם, אך לא בבורות של מים שאינם נובעים ומילאו את מימיהם מבחוץ. כיון שיש לחוש שיגמרו המים בבור ואנשים ימשיכו לטלטל בתוך מחיצות הדיומדין, אך במצב זה כבר אין שום היתר לכך שהרי כל ההיתר היה מפני השקאת בהמתם של עולי רגלים כאמור. (מן האמור נראה שבבאר שיש בו מים מותר לטלטל בתוך שטח הפסים אף לצרכים נוספים, כי למקום הזה יש מחיצות).

רבי עקיבא סובר שלא דווקא בארות, אלא אפילו בורות של רבים מותר לעשות להם דיומדין. ואין לחוש שכאשר יגמרו המים בבורות ימשיכו לטלטל שם, כיון שרבים יזכירו זה לזה. אבל יחיד הותר לו רק בבאר ולא בבור.

רבי יהודה בן בבא סובר שעושין פסין רק לבארות ורק של רבים.

דיופרא: הלוקח פירות מעם הארץ צריך לעשר אותם דיש לחוש שעם הארץ לא עישרם. אבל בפירות גרועים כגון מיני שיתין – תאנים רעות, אין לחוש שלא עישרם כיון שאינם חשובות שיקפיד על מעשרותיהם. חוץ ממיני שיתין שנקרא דיופרא – עץ המוציא פירות פעמיים בשנה (דיו= שתי פרא=פירות), שהוא עץ חשוב ואינן מעשרם.

פרצוף או זנב: נחלקו בגמרא האם בתחילה נברא האדם מחובר לאשתו 'דו פרצופים' ואח"כ הקב"ה הפריד אותם לשניים. או שאדם נברא עם זנב ואח"כ הקב"ה חתך אותו וברא ממנו את האישה.

מהו הזנב? יש פירשו זנב כפשוטו, שלכל בעלי החיים יש זנב מלבד האדם כיון שמזנבו נבראה האישה (רש"י, מהרש"א, הגר"א). ויש שפירשו שהכוונה לאבר מיותר שאין בו לא פרצוף ולא צורה ואין בו צורך כמו יבלת נקרא 'זנב'. (ערוך, הרשב"א).

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

בתחילה עלתה במחשבה לברוא שניים (זכר ונקבה) ולבסוף לא נברא אלא אחד. אין הכוונה ח"ו שהקב"ה חזר בו ממחשבתו הראשונה. אלא מבאר הגר"א (משלי ט, י) שהתכנית היתה לברוא שני אנשים שונים זכר ונקיבה, שיתחברו לאחר מכן יחדיו. אלא שבשביל ליצור את האהבה והחיבור ביניהם, הוצרך להיברא האדם יחידי ושממנו עצמו תיברא אשתו. כלומר שבתחילה עלה במחשבה התכנון הסופי, ובפועל נברא האדם יחידי.

אסור לעמוד אחורי בית הכנסת בשעה שהציבור מתפללים. מפני שנראה ככופר כשאינו נכנס להתפלל. במסכת ברכות מבואר שכל זה דווקא כשאינו נושא משא / אין פתח אחר לבית הכנסת / אינו רוכב על חמור / אינו מניח תפילין.

מושגים בדף

בשתי אותיות: המהר"ל מבאר שכאשר העולם מלא אז השם מלא, וכאשר נחרב בית המקדש והעולם חסר גם השם חסר.

בספר 'פרשת מרכי' מבאר שבשם המפורש שם 'הויה' ברוך הוא - נכללים האותיות של המילים 'היה הוה ויהיה'. כאשר בית המקדש היה קיים ועם ישראל שכן בארצו, הכיר כל העולם את מציאותו של ה' גם בהווה. אבל כאשר נחרב בית המקדש ועם ישראל יצא לגלות, לא ניכרת יותר הנהגתו של הקב"ה בהווה, כי הוא מנהיג את העולם בהסתר פנים. אבל אנו מכירים את הנהגתו בעבר עם אבותינו, ומכירים גם הנהגתו בעתיד שיעשה איתנו. והאותיות של 'היה' (עבר) ושל 'היה' (עתיד) נכללים רק בחצי של השם 'יה', ולכן די לעולם להשתמש רק בשתי אותיות אלו. אבל לעתיד לבוא כאשר תתגלה הנהגתו של הקב"ה בהווה ישתמשו בכל השם הכולל גם את ה'הוה'.